

Főhajtás Detrekői Ákos emléke előtt



Az év végi ünnepekre készülve megrendített a hír: DETREKŐI ÁKOS Budapesten 2012. december 18-án, 73. éves korában elhunyt.

Az EMT Földmérési Szakosztálya a hazai és nemzetközi elismerésnek és megbecsülésnek örvendő szakember, az EMT és a Magyar Földmérési, Távérzékelési és Térképészeti Társaság (MFTTT) közötti Együttműködési megállapodás aláírója, a Földmérő Találkozóink rendszeres résztvevője és előadója, a néhai Detrekői Ákos emléke előtt hajt fejet.

Fél évszázados, egyetlen munkahelyén, a Budapesti Műszaki Egyetemen kifejtett tevékenysége alatt végigjárta a szakmai tudományos hierarchia lépcsőfokait. 1963-ban fejezte be egyetemi tanulmányait, 1971-ben a műszaki tudományok kandidátusa, 1978-ban a műszaki tudomány doktora, 1980-tól egyetemi tanár, 1977-től 2004-ig a Fotogrammetria és Térinformatika Tanszékének vezetője, 1986 és 1990 között az Építőmérnöki Kar dékánja, 1997 és 2004 között a BME rektora volt. 1993-ban a Bajor Tudományos Akadémia Geodézia Tudományos Bizottságának, majd 2004-ben az Európai Tudományos Akadémiának tagja. Mindezek mellett sokféle tisztséget töltött be a szakmai és közéletben: 1976 és 1986 között a Geodéziai és Kartográfiai Egyesület főtitkára, 1990-1993 között a MFTTT alelnöke, majd 1994 és 2003 között elnöke. 1993 és 1997 között a Magyarországi Humboldt Egyesület elnöke, 1997-től tiszteletbeli elnöke. 2004-ben a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács elnöke lett. 1990-től az Acta Geodetica et Geophysicsa, 1995-től a Geodézia és Kartográfia szerkesztőbizottságának tagja, valamint 1996 és 2003 között a Zeitschrift für Photogrammetrie című szakfolyóiratnál is tevékenykedett. Számos kintetés, köztük a Széchenyi Díj birtokosa.

Fő kutatási területe a geodéziai és a fotogrammetriai mérések, illetve a térinformatika volt. Több mint százhetven tudományos publikáció szerzője vagy társszerzője, ebből négy jelent meg könyv formájában, illetve kilenc könyvfejezetben. Munkáit elsősorban magyar, német és angol nyelven adta közre. Ezekből a hozzánk eljutott részek szakembereink számára kiemelkedő szakmai tudásforrások.

Dr. Ferencz József
az EMT Földmérő Szakosztályának elnöke
(folytatása az ötödik oldalon)

XVIII. Nemzetközi Vegyészkonferencia 2012. november 22-25., Félixfürdő

Az EMT konferenciák sorában az év utolsó szakkonferenciája a Nemzetközi Vegyészkonferencia, melyre ez alkalommal is novemberben került sor.

A konferencián ez alkalommal is közel 180 bejelentkezett résztvevő volt, és természetesen ehhez csatlakozott a sok diák, doktorandusz, érdeklődő, akik csak egy előadásra ültek be, vagy a folyosón nézegették az igazán szép és szakmailag gazdag poszttereket. A program a megszokott módon volt tagolva, első nap délelőtt került sor a plenáris előadásokra, melyeket délután a doktorandusz plénum előadásai követték.

A plenáris előadások betekintést nyújtottak a kémia legújabb szakterületein elért eredményekbe, melyek közül elsőként egy rendkívül érdekes előadást hallhattunk NÁRAY-SZABÓ Gábor akadémikustól, a *A molekulák harmóniája* címmel. A molekuláris tulajdonságok és kémiai folyamatok tervezése sokkal könnyebb és több részletre terjedhet ki, ha megfelelő számítógépes modelleket használunk, melyek többé-kevésbé tükrözik a molekulák tulajdonságait. Az előadásban a molekulák harmóniájának néhány vonatkozását (hasonlóság, illeszkedés, türelem, szépség, szimmetria) ismerhettük meg.

Következő előadónk MEZEY Pál professzor, a kvantumkémiai modellezés új eredményeiről számolt be *Csillag-ösvény módszer a molekula-konformációs potenciál-felszín hegyei fölött* című előadásában, melyben egy új és gyors, kvantumkémiai modellezési módszert mutatott be. A módszer a makromolekuláris konformációs tartományok feltérképezését potenciál felszíneken, elektronsűrűség extrapolációval oldja.

Az ELTE Kémiai Intézetének egyetemi tanára, az MTA doktora, PERCZEL András a dinamikus fehérjék térszerkezet-vizsgálati lehetőségeiről számolt be. A flexibilis kismolekulák világában lehetőségünk nyílik a konformációs sokszínűség mibenlétét és következményeit megvizsgálni. Ma már lehetőség van betekinteni az óriásmolekulák világába, követni a dinamikus változásokat. Gyönyörű szerkezetek kerültek bemutatásra. Láthattuk a legkisebb globuláris-, majd egy hosszabb és felettebb mozgékony fehérje szerkezetét és mozgását.

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vegyész-mérnöki Karáról érkezett előadónk, LÁSZLÓ Krisztina professzor asszony, a periódusos rendszer *hatodik eleméről* a szénről tartott érdekes előadást. Bár nagyon régen ismert elem, az utóbbi években újra az érdeklődés közepontjába került. A számos allotróp módosulat közül napjainkban sokat hallunk a fullerénről, a nanocsövekről, illetve a grafénről. A szén nanorészecskék alkalmazási lehetőségei igen tágak, de nagy mértékben függnek a környezetükkel való kompatibilitásuktól. Ez felületkémiai tulajdonságaik változtatásával hangolható. Az előadó a felületkémia jelentőségét egy környezeti alkalmazáson keresztül mutatta be.

Utolsó előadónk NÉMETHY Sándor, a Károly Róbert Főiskola professzorának előadása a kémia egy újabb, nagy jelentőségű területét mutatta be, a környezettudomány területéről, vagyis a szerves szennyezőanyagok megelőzésének új lehetőségeit.

A környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok (POP) olyan vegyi anyagok, amelyek egyik fajtáról a másikra kerülve felhalmozódnak a táplálékláncban és káros hatásuk van az emberi egészségre és a környezetre. Annak ellenére, hogy az elmúlt évtizedekben jelentős csökkenés tapasztalható a POP szintekben, a termelés során ezen anyagok véletlenszerű felhalmozódása is előfordulhat, elsősorban a szabályozatlan égési folyamatok, az életciklus analízis hiánya és országhatárokon áterjedő légszennyezés következtében. Kármentesítési módszereket (többnyire fitoremediáció) fejlesztenek ki annak érdekében, hogy csökkentsék a POP jelenlétét a környezetben. Az ipari termékek megfelelő életciklus-elemzése, a bioenergia-növénytermesztés és a mesterséges mocsarak, nádasok kialakításának kombinációja továbbá a fitoremediáció alkalmazása és ezáltal teljes agroökológiai ciklusok létrehozása a fenntartható, méregmentes társadalom alapját képezhetik.

A plenáris előadásokat délután a doktorandusz plénum követte, melyen 35 doktorandusz két szekcióban (vegyszermérnök és kémia szekció) mutatta be munkáját és válaszolt a feltett kérdésekre. A legjobbakat a tudományos bizottság díjazta (3-3 díjazott).

A következő napon a szakmai bemutatók tovább folytatódtak, most már szakterületenként, éspe-dig az *alkalmazott kémia*, valamint a *fizikai és környezeti kémia*, *biokémia* szekciókon mutatták be a résztvevők az előadásokat.

A diák-poszttereket a tudományos bizottság értékelt, a bemutatók, illetve a kérdésekre adott válaszok alapján (2 díjazott).

Ezúton is gratulálunk a nyerteseknek.

A konferencia szakmai részét nagyon jó hangulatú állófogadás követte, ahol tovább folytatódtak a beszélgetések, tervek a jövőre vonatkozóan.

Zsűfolt, de sikeres rövid két napot tölthettünk együtt. Jövőre újra találkozunk Nagybányán a XIX. Nemzetközi Vegyészkonferencián.

Dr. Majdik Kornélia
az EMT Kémia Szakosztályának elnöke

EMT-KONFERENCIÁK



XV. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferencia

2013. április 4-7., Beszterce

Szervező:

az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT)
Bányászati, Kohászati és Földtani Szakosztálya

A konferencia programja:

április 4., csütörtök: délután regisztráció, elszállásolás

április 5., péntek: egész napos szakmai kirándulás

április 6., szombat:

délelőtt: – konferencia megnyitó

– plenáris előadások

délután: – szekció-előadások

– poszterek megtekintése

április 7., vasárnap: hazautazás

A konferencia tudományos bizottsága:

Wanek Ferenc, a konferencia elnöke

Varga Béla, a Brassói Transilvania Egyetem tanára

Gagyai Pálffy András, az OMBKE ügyvezető igazgatója

Az előző évekhez hasonlóan az EMT **pályázatot** hirdet (két kategóriában:) **egyetemi hallgatóknak, mesterizőknak, és az egyetemet 2 éven belül végzetteknek (beleértve a doktoranduszokat is) a LEG-JOB B ELŐADÁS** cím elnyerésére, melynek jutalma egy oklevél és a következő évi konferencián való díjmentes részvétel.

A pályázaton való részvételi igényüket kérjük benevezéskor jelezni az előadás-bejelentő lapon.

Megkérjük a pályázókat, hogy a konferenciára az egyetemük által kibocsátott igazolvánnyal jöjjenek.

Jelentkezési határidők:

Előadás/poszter bejelentése: 2013. február 1.

A bejelentett előadás/poszter

kivonatának beküldése*: 2013. február 1.

A bejelentett előadás elfogadásának

visszaigazolása vagy poszterre jelölése: 2013. február 15.

A bejelentett és elfogadott

előadás/poszter anyagának beküldése: 2013. február 20.

Jelentkezési határidő: 2013. február 25.

Emelt díjas jelentkezési határidő: 2013. március 5.

Szakmai kirándulások:

Földtani kirándulás:

Beszterce–Nagydemeter (sósút)–Csépnán (Dési Tufa Formáció)–Párva (kaolin, ásványvíz, Rebra-sorozat kristályos palái)–Szamosmakód (Szálvai Formáció)–Bethlen (szarmata homokkő)–Somkerék (műemléktemplom)–Sajóúdvahely (műemléktemplom)–Árokalja (Bethlen-kastély)–Szeretfalva (sótömsz)–Bilak (feleki konkréciók)–Sófálva (műemlék-fatemplom)–Beszterce.

Ebéd: Bethlen után a POPASUL DRUMETULUI vendéglőben.

Bányászati–Kohászati kirándulás(**):

Beszterce–Sófálva–Árokalja–Somkerék–Bethlen–Désakna–Szamosújvár–Beszterce.

* A kivonatokat kérjük, Times New Roman 11-es karakterrel megszerkesztve, csak magyarul (max. 1 old., könyvészet nélkül!!!) küldjék el, mely a konferencia tudományos bizottsága döntésének meghozatalához szükséges. Az elfogadás visszaigazolásakor közöljük a beküldendő előadás (poszter) formai és terjedelmi követelményeit.

** Ezen kirándulást az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE, Budapest) szervezi. Az érdeklődők Dr. Gagyi Pálffy András úrnál jelentkezzenek a gpa@mtesz.hu vagy ombke@mtesz.hu e-mail címen.

Honlap (bővebb információk, jelentkezés): <http://bkf.emt.ro>

Kapcsolattartó: Pap Tünde, tunde@emt.ro



OGÉT 2013 XXI. Nemzetközi Gépészeti Találkozó 2013. április 25–28., Arad

Szervező:

az EMT Gépészeti Szakosztálya

A konferencia elnöke:

Dr. Csibi Vencel-József,

az EMT Gépészeti Szakosztályának elnöke

Helyszín:

Csiky Gergely Főgimnázium

A konferencia témája:

„Gépészeti kutatási eredmények”

A konferencia célja:

Lehetőséget teremteni a magyar szakembereknek tudományos eredményeik bemutatására, az ismerkedésre, a kapcsolatteremtésre

Program:

csütörtök, április 25.

– délután érkezés, elszállásolás,

– este közös vacsora

péntek, április 26.

Egész napos kirándulás idegenvezető kíséretében; tervezett útvonal: Arad (Szabadság szobor)–Szépfalu (Bizeri bencés apátság feltárt maradványai)–Lippa (ebéd)–Máriaradna (barokk kegytemplom, Solymosi vár)–Világos (Bohus-kastély)–Ópálos (borkóstoló, Ménési borok)–Óthalom (Árpád-kori megyeszékhely romjai)–Arad.

szombat, április 27.

– délelőtt: plenáris előadások,

– délután: szekció-előadások,

– este díszvacsora

vasárnap, április 28.

– hazautazás

A szekció-előadásokat a következő témakörökben hirdetjük meg:

– CAD

– Mechatronika és finommechanika

– Minőségbiztosítás és környezetvédelem

– Fogaskerék-hajtások

– Általános gépészet

– Anyagtudomány és technológia

– Járművek

A beküldött előadások 4 oldal terjedelemben az OGÉT 2013 konferencia kötetben jelennek meg.

Határidők:

Előadás bejelentő űrlap és kivonat beküldése: 2013. február 20.

A dolgozat elfogadásának visszaigazolása: 2013. március 1.

Regisztrációs űrlap beküldése: 2013. március 15.

A bejelentett és elfogadott előadás anyagának beküldése: 2013. március 15.

Regisztráció és további információk: <http://oget.emt.ro/>, illetve érdeklődni lehet az EMT kolozsvári titkárságán a +40-264-5904042, 590825 telefon-számokon. Kapcsolattartó személy: Pap Zsuzsa (zsuzsa@emt.ro).



MŰSZAKI SZEMLE

Megjelent a Műszaki Szemle
2012/58. száma

EMT RENDEZVÉNYNAPTÁR – 2013

2013	 Tudományos konferenciák	
IDŐPONT	RENDEZVÉNY MEGNEVEZÉSE	HELYSZÍN
április 4-7.	XV. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferencia	Beszterce
április 25-28.	XXI. Nemzetközi Gépészeti Találkozó – OGÉT	Arad
május 3-5.	Sepsiszentgyörgyi EMT Napok	Sepsiszentgyörgy
május 9-12.	XIV. Földmérő Találkozó	Gyergyószentmiklós
június 13-16.	XVII. Nemzetközi Építéstudományi Konferencia – ÉPKO	Csíksomlyó
június 27-30.	VI. Tudomány- és Ipartörténeti Konferencia	Szatmárnémeti
szeptember 27-29.	Körmöczy János Fizikusnapok	Marosvásárhely
október 10-13.	XIV. Energetika-Elektrotechnika Konferencia – ENELKO XXIII. Számítástechnika és Oktatás Konferencia – SzámOkt	Nagyszeben
október 18-20.	XIII. Erdészeti Szakkonferencia	Székelyudvarhely
november 7-10.	XIX. Nemzetközi Vegyészkonferencia	Nagybánya

2013	 Diákrendezvények, FIRKA	
IDŐPONT	RENDEZVÉNY MEGNEVEZÉSE	HELYSZÍN
január 12.	Nemes Tihamér Informatikai Tanulmányi Verseny, II. forduló	Marosvásárhely
február	FIRKA 2012-2013/4	Kolozsvár
február 11.	Irinyi János, Hevesy György kémiaversenyek, I. forduló	–
március 4.	Vermes Miklós, Öveges József fizikaversenyek, I. forduló	–
március 8-10.	Nemes Tihamér Informatikai Tanulmányi Verseny, döntő	Budapest
március	FIRKA 2012-2013/5	Kolozsvár
március 12.	Irinyi János kémiaverseny, II. forduló	Kolozsvár
március 23.	Hevesy György kémiaverseny, II. forduló	Szászrégen
április 20.	Vermes Miklós, Öveges József fizikaversenyek, II. forduló	Csíkkarcfalva
május 17-19.	Irinyi János kémiaverseny, döntő	Miskolc
május	FIRKA 2012-2013/6	Kolozsvár
május 24-26.	Öveges József fizikaverseny, döntő	Győr
máj. 31. - jún. 2.	Hevesy György kémiaverseny, döntő	Eger
június	Vermes Miklós fizikaverseny, döntő	Sopron
július	Természetkutató diáktábor	Borszék
szeptember	FIRKA 2013-2014/1	Kolozsvár
október	FIRKA 2013-2014/2	Kolozsvár
november	Nemes Tihamér Informatikai Tanulmányi Verseny, I. forduló	–
december	FIRKA 2013-2014/3	Kolozsvár

DIÁKRENDEZVÉNYEK

Kémia- és fizikaversenyek íránt érdeklődőknek!

Társaságunk idén is megszervezi hagyományos kémia és fizika tantárgyversenyeit.

Hevesy György – Irinyi János Kémiaaversenyek

I. forduló – helyi szakasz (mindkét versenynél)
2013. február 11., hétfő

Irinyi János Kémiaaverseny

II. forduló – erdélyi döntő

2013. március 12., kedd,
Kolozsvár, BBTE Kémia és Vegyészmérnöki
Kar

III. forduló – magyarországi döntő

2013. május 17-19., Miskolc

Hevesy György Kémiaaverseny

II. forduló – erdélyi döntő

2013. március 23., szombat,
Szászrégen, Lucian Blaga Iskolaközpont

III. forduló – magyarországi döntő

2013. május 31. - június 2., Eger

Öveges József – Vermes Miklós Fizikaversenyek

I. forduló – helyi szakasz

2013. március 4., hétfő

II. forduló – erdélyi döntő:

2013. április 20., szombat,
Csíkkarcfalva, Mártonffy György
Általános Iskola

Öveges József Fizikaverseny

III. forduló – magyarországi döntő:

2013. május 24-26., Győr

Vermes Miklós Fizikaverseny

III. forduló – magyarországi döntő:

2013. június, Sopron

A versenyekre VII-XI-ikes diákok jelentkezését várjuk!

A versenyekkel kapcsolatos bővebb információk, jelentkezési lapok az EMT kolozsvári titkárságán igényelhetők a 0264-590825, 594042 telefonszámokon, az emt@emt.ro e-mail címen és a: <http://kemiaversenyek.emt.ro>, <http://fizikaversenyek.emt.ro> honlapokon.

FIRKA

Megjelent a FIRKA
2012/2012 – 3. száma



3B Scientific® Europe
VILÁGSZÍNVONALÚ TANESZKÖZÖK

3Bscientific.com
...going one step further

3B Scientific Europe Kft • Kozma u. 9-11 • 1108 Budapest • Hungary
Phone: +36 1 431 09 15 • Fax: +36 1 262 33 93
Email: csilla.nemeti@3bscientific.com
www.3bscientific.com

SZAKOSZTÁLYI HÍREK

Tudománytörténeti Szakosztály

Erdélyi tudománytörténeti évfordulók

2013. január-február (földtan–bányászat)



Százhetven évvel ezelőtt, 1843. január 7-én, Zomboron (ma: Sombor – Szerbia) látta meg a napvilágot Erdély legnagyobb magyar geológusa, a Kolozsvári Tudományegyetem első földtanprofesszora, **KOCH Antal** (1843–1927), akiről pont egy évvel ezelőtt emlékezünk meg e helyen, halálának 90. évfordulóján (l.: EMT Tájé. XXIII/1–2.).



GRANZENSTEIN Béla 1847. augusztus 5-én született Oravicabányán, a Bánságban. Felsőfokú tanulmányait Selmechányán és a belgiumi Liègeben végezte, bányászatot és kohászatot tanulva. Hazatérte után rögtön belépett a Magyarhoni Földtani Társulatba (1872), utóbb az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület alapító tagja (1892), majd annak alelnöke lett.

Nem annyira szakmai, mint inkább politikai munkássága révén szerzte kimagasló érdemeit. 1892 és 1905 között a facseti majd az oravicabányai kerület országgyűlési képviselője volt, 1895-től államtitkár, majd 1905-ben titkos tanácsosi méltósággal vonult nyugdíjba. Pont száz évvel ezelőtt, **1913. január 9-én** halt meg Budapesten.

FOLBERT, Friedrich (Medgyes 1833. január 21.–1895. május 15. Medgyes) szász gyógyszerészlő, az erdélyi ásványvizek kiemelkedő kutatójáról születésének 180. évfordulóján emlékezünk meg (Bővebben róla l.: EMT tájék. XXI/5–6.).

CSIBY Andor (Gyergyóditró, 1888. február 4.–1960. október 29. Csikszereda) nem földtanész és nem bányász volt, hanem ügyvédi végzettséggel újságíró, majd az 1952-ben alapított Gyergyószentmiklós Városi Múzeuma első igazgatója (mely intézménynek ma JAKAB Gyula ottoni geológus jóvoltából, kiemelkedően szép és értékes ásványtani gyűjteménye van). Azonban, a székelyföldi fürdőhelyek és barlangok leírása révén megérdemli, hogy születésének 125. évfordulóján kegyelettel megemlékezzünk róla is.



KOVÁCS Sándor, a sokoldalú természetbúvár, még nem került sem a hazai, sem a magyar tudománytörténetben az őt megillető helyre. Sepsiszentkirályon született 1928. február 20-án. Középiskolai tanulmányait a Székely Mikó Kollégiumban folytatta és fejezte be 1947-ben, majd a Bolyai Tudományegyetemen természetrajz-kémia szakot végzett 1951-ben.

Előbb tanárként dolgozott Baróton és Sepsiszentgyörgyön, majd 1961-től az akkor Megyei Múzeumnak lefokozott Székely Nemzeti Múzeum munkatársaként a természetrajzi gyűjtemény muzeológusa lett.

Zoológiai, botanikai és természetvédelmi írásai mellett igazán kiemelkedők a Baróti–Barcasági–Háromszéki-medencesor plio–pleisztocén-kori gerinces állatközületeinek feltárásában elért eredményei és azok közzététele. Semmit nem von le érdemeiből, sőt emeli azokat, hogy az ide vonatkozó kutatásai zömét Cosin RĂDULESCU (1932–2002) és Petre SAMSON (1930–2001) őslénytanászokkal közösen írta, hiszen mindkét társszerző a 20. századi román gerinces őslénytan legnagyobbjai közül való. Csak ezeknek a dolgozatoknak a száma (1965–1981) több mint egy tucat, melyek hazai és németországi szakfolyóiratokban jelentek meg. Utolsó, e kérdést érintő munkája kimerítő összegzése a Székely Nemzeti Múzeum tulajdonában lévő – java részt általa gyűjtött gerinces őslénytani anyagok (25 oldal felsorolás). Tudománynépszerűsítésben is jeleskedett: több mint 200 ilyen írása jelent meg a – főképpen székelyföldi – sajtóban. Túl fiatalon, alig 56 évesen halt meg Sepsiszentgyörgyön, 1984. február 26-án.

ARADI Viktor Emánuel Antal, erdélyi (Pankota, 1883. február 22.–1937 körül Szovjetunió) egy rendkívül ellentmondásos személyiség volt a magyar földtudományok történetében. A gondok már korán jelentek meg, amikor ARADI a Budapesti Tudományegyetemen földtani tanulmányait folytatta. Ugyanis a bánsági, ott helyismerettel rendelkező, románul jól beszélő (valóságában román származású) diákok LÖRÉNTHÉ Imre (1867–1917) arra szemelte ki, hogy a HALAVÁTS Gyula (1853–1926) által Szócsányról jelzett gazdag pannóniai-kori puhatestű-fauna begyűjtésére megkérje. Aradi megrendelője szája-íze szerint úgy gyűjtötte az elkülönülő két szintből (szarmata és pannóniai) az anyagot, hogy fokozatos keverésével egy, a két emelet közötti átmenetet sugalljon. LÖRÉNTHÉ bedőlt neki, és boldogan közölte 1903-ban az így begyűjtött anyagot az ő általa (egyébként általánosan helyesen) feltételezett folyamatos szarmata–pannóniai átmenet bizonyítására. A turpisság csak később derült ki. Ám amikor ARADI látta, hogy szenzációval gyors sikert arathat, azt állította, hogy a Budai-hegyekben is megvan, az addig nem (sőt azóta sem) talált lias-emelet (1906). No ebbe már belebukott. A földtan budapesti krémje csúfosan rábizonyította a svindlit. Erre ARADI elment Romániába, és két évig a Prahova-völgy olajmezőin dolgozott. Amikor visszatért, lázas közlési és bizonyítási igyekezetében több mint harminc földtani és bányászati tárgyú „szak”-cikket közölt. Sok esetben erős támadásokkal fűszerezve. Ez már irritálta a magyar földtan tudós társadalmát, s kritikai ösztözübe vették. A szelidségéről híres, őt korábban támogató LÖRÉNTHÉ kénytelen volt nemzetközi szaklapban róla azt kijelenteni, hogy „beteges fantáziával állunk szemben”. Látván, hogy ár ellen nem boldogul, 1910 után véglegesen felhagyott a földtani írással. Az Erdélyi-érchegység bányavidékét is tanulmányozva figyelt fel a mőcök nyomorára, és társadalmi küzdelmeik szociológiai megközelítésére vállalkozott, JÁSZI Oszkár (1875–1957) polgári-radikális köréhez csapódva: így lett baloldali „szociológus”, újságíró, majd író. A háború alatt munkaszolgálatosként orosz hadifogoly volt, majd Trianon után Kolozsvárt folytatta munkásságát. Ekkor (1928) írta meg a torockói bányászoknak JAKÓ Zsigmond (1916–2008) által később tisztázott (1976) hamis oklevélre alapozott „évszázados szabadságharcát”. Itt is mellélátal tehát, de ezt nem írhatjuk rovására. Azonban baloldali, kihívó írásai és tevékenysége a román törvényhatóságoknak is szemet szúrt. Bírószág elé állították, de a mőcokról írt műve érdemei révén ekkor még megmenekült. Később azonban, Bukarestben (1930), szovjetbarát tevékenységéért börtönbe zárták. Amikor kiszabadult (1933), családjával áttelepedett a Szovjetunióba. Itt végül a kommunista hatalom gyanakvásának áldozata lett, családostól kivégezték valamikor 1937 körül.

SIGMOND Elek, alsószentmihályfalvi (Kolozsvár 1873. február 26.–1939. szeptember 30. Budapest) akadémikus, vegyész és agrogeológus, a magyarországi tudományos talajtan megalapítója születésének 140. évfordulóján elevenítjük fel kiemelkedő tudományos arculétét. Régi erdélyi nemesi család ivadéka. A Budapesti Műszaki Egyetemen (mások szerint: a Kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen) szerzett oklevelet 1898-ban. Tevékenysége első öt évében a Magyaróvári Országos Növénytermelési Kísérleti Állomás vegyészeként dolgozott. 1905-ben, a Budapesti Műszaki Egyetem megbízásából, talajkémiai tanulmányútra ment Nyugat-Európába és Észak-Amerikába. Visszatérve, 1908-tól, ezen az egyetemen lett előbb nyilvános rendkívüli, majd 1910-től nyilvános rendes egyetemi tanár, eljutva a kari dékán minőségig (1937–1938). Közben, 1926–1934 között, az Országos Kémiai Intézet igazgatójaként, megszervezte az országos talajlaboratóriumi hálózatot. Talajgenetikai szemléletével, erre alapozott osztályozásával, illetve a szikes talajok termékenyebbé tételével szerzett jelentős hazai és nemzetközi érdemeket. Nagyon nagyszámú hazai tudományos szervezet aktív vezetőségi tagja volt, a Magyar Tudományos Akadémiának 1915-től levelező, majd 1925-től rendes tagja. Ugyanakkor, 1910-től, a Nemzetközi Talajvizsgálati Bizottság elnöki tisztségét is betöltötte, majd 1935-ben a Nemzetközi Talajtani Társaság tiszteletbeli tagjának választották. Számos akadémiai és kormányzati kitüntetés birtokosa volt. Ezek közt talán a legmagasabb, a Corvin-koszorú (1935). Hihetetlenül gazdag talajkémiai irodalmi munkásságot hagyott az utókorra. Rendszertani könyvét angolra is lefordították. Tiszteletére, 1952-ben emlékrömet alapítottak. Sajnos, szülővárosa megfélekedett róla, hol egy utcanév, egy emléktábla sem idézi szellemi nagyságát.



Wanek Ferenc

(folytatás az első oldalról)

Főhajtás Detrekői Ákos emléke előtt

Sokoldalú tudományos tevékenysége ismert és nagyra értékelt a romániai magyar műszaki értelmiség körében. Ennek konkrét megnyilvánulásaként említjük a bukaresti Kálvineum mellett működő Koós Ferenc kör és a KAB bukaresti műhelye által 2013 február 8-ra tervezett közös megemlékezést, ahol a néhai Detrekői Ákos akadémikus kiemelkedő életútját felidézve kegyeletteljesen és méltóan adóznak emlékének. Lélekben mi, erdélyi magyar földmérők is részesei leszünk e megemlékezésnek.

Wanek Ferenc

DIÁKRENDEZVÉNYEK

Nemes Tihamér Informatikai Tanulmányi Verseny

– a 2012/2013-as erdélyi döntő –

2013. január 12-én a Sapientia EMTE Műszaki és Humán tudományok Karán, Marosvásárhelyen került sor a budapesti Neumann János Számítógép-tudományi Társasággal közösen szervezett 2012-2013-as Nemes Tihamér Informatikai Tanulmányi Verseny erdélyi döntőjére.

Szombat reggel 8 órakor az intézmény aulájában Dr. Kátai Zoltán, a Matematika-Informatika Tanszék dékánja, és Dr. Kovács Lehel-István, a verseny Erdélyi Regionális Bizottságának elnöke köszöntötte a nyolc erdélyi város nagyobb iskoláiból érkezett versenyzőket és kísérő tanárait. Dr. Kátai Zoltán ismertette a versenyzőkkel a Kiss Elemér szakkollégiumot, amely a Sapientia Egyetem Matematika-informatika Tanszéke szervezésében működik, és amely havonta tart üléseket, ennek feladatmegoldó versenyét, illetve a programozói tábort a tehetséges diákok részére. Minden diákot szeretettel meghívunk a Sapientia-ECN nemzetközi programozás versenyre 2013. május 11-én, amelyen iskolájuk képviselőjében, háromtagú csapatokban vehetnek részt. A nyertes diákok részt vehetnek a tavaszi programozói táborban. A dékán úr közölte továbbá, hogy a Nemes Tihamér Informatikai Tanulmányi Verseny nyertesit a Sapientia Egyetem Marosvásárhelyi Kara 10-es jeggyel felveszi bármelyik szakra.

A próbakörre fél 9-kor került sor, a verseny pedig 9 óra után pár perccel elkezdődött, melyen összesen 43 diák indult. Az első korcsoport 3 órát, a második és harmadik korcsoport 5 órát programozott. Az eredmények az alábbiak szerint alakultak:

Első korcsoport:

Csereoka Nándor (Mircea Eliade Általános Iskola Szatmárnémeti, VIII. osztály, felkészítő tanára Demeter Csaba).

Második korcsoport:

1. *Kovács Tamás* (Kölcsy Ferenc Főgimnázium Szatmárnémeti, IX. osztály, felkészítő tanára Demeter Csaba)

2. *Fodor Zoltán* (Báthory István Elméleti Líceum Kolozsvár, X. osztály, felkészítő tanára Szász Tünde)

3. *Dobai Bernadett* (Kölcsy Ferenc Főgimnázium, X. osztály, felkészítő tanára Demeter Csaba)

Dicséret: Kucsván Zolt (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, X. osztály, felkészítő tanára Incze Katalin) és *Lőrinczi Norbert* (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, X. osztály, felkészítő tanára Incze Katalin)

Harmadik korcsoport:

1. *Borsos Tamás* (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, XII. osztály, felkészítő tanára Jakab Irma Tünde)

2. *Kiss Anna* (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, XII. osztály, felkészítő tanára Jakab Irma Tünde)

3. *Megyesi Attila* (Kölcsy Ferenc Főgimnázium Szatmárnémeti, XII. osztály, felkészítő tanára Demeter Csaba)

Dicséret: Doloczi Dalma (Kölcsy Ferenc Főgimnázium, XI. osztály, felkészítő tanára Demeter Csaba) és *Maier Kurpé Erik* (Kölcsy Ferenc Főgimnázium, XI. osztály, felkészítő tanára Demeter Csaba és Bálint Zsuzsa)

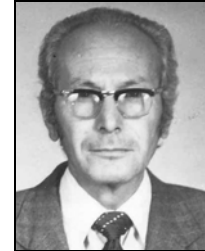
A verseny budapesti szakaszán a három korcsoport legjobb 10-14 tanulója vehet részt, így a rangos fináléra kiutazhat még *Szász Tamás* (Báthory István Elméleti Líceum Kolozsvár, XI. osztály, felkészítő tanárai Kiss Réka, Szász Tünde, Vicsacsán Haltek Zoltán) és *Antal Balázs* (Márton Áron Gimnázium Csíkszereda, XI. osztály, felkészítő tanára Demeter István-Hunor).

Pap Zsuzsa, programszervező

A Gábos Lajos–Herbich Ferenc Emlékkonferencia

A múlt év végén, december 15-én került sor több társszervező – köztük az EMT – rendezésében a mindenkori földtani felsőoktatás kiemelkedő személyiségeinek tiszteletére rendezett Emlékkonferencia-sorozat utóbbi eseményére.

Reggel, Gábos Lajos özvegye és utódainak társaságában, megkoszorúztuk az első ünnepeit sirját a Monostori temetőben. (Bár Herbich Ferencet is Kolozsvárt temették el, ma már senki nem tudja, sirja hol volt.)



A tulajdonképpeni Emlékkonferencia megnyitójára délelőtt 11-kor került sor a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem székházában (Mátyás király utca 4. szám), az Óváry-teremben. Az emelvényen özvegy Dr. Gábos Lajosné dr. Sáska Márta mellett a rendező társaságok képviselőjében dr. Szakács Sándor, a KAB Földtani Szakosztályának vezetője, egyben a rendezvénynek ott-hont adó egyetem tanára, dr. Silye Lóránd, a Koch Antal Földtani Társaság elnöke és Wanek Ferenc, az Emlékkonferencia elnöke (egyben az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság Tudománytörténeti Szakosztályának társelnöke), foglaltak helyet. A megnyitón Dr. Gábos Márta emlékezett meg a közel 25 éve elhunyt férjéről, majd Wanek Ferenc tartott egy előadást a két személyiség életéről, szakmai és oktatói érdemeikről. Felolvasásra került Mészáros Miklós egykori professzor gyászbeszéde, mely egykoron Gábos Lajos temetésén hangzott el. A Gábos Lajossal kapcsolatos egyetemi élményeiről Dr. Nagy Arisztid beszélt, hangulatosan. Osztálytársi kapcsolataikat, mely mély barátsággá alakult, Dr. Egyed Ákos akadémikus idézte fel. Közvetlen emberi viszonyaikról Vallasek István szólt.

A délutáni programban szakmai előadások hangzottak el, Szakács Sándor és társai, Szöcs Emese és Dénes Réka, Gál Ágnes és társai, Demeterné Péter Zsuzsa, György Csaba, valamint Wanek Ferenc szerzők részéről. Az előadások tematikája változatos, színvonaluk kifejezetten jó volt. Az előadók összetétele fényesen igazolta a rendezvény generációkon átívelő kapcsolatteremtő szerepét.

A konferencia végén egy fiatal meghívott művész, Bertóti Johanna énekelt nagy sikerrel saját megzenésítésű, 20. századi és kortárs magyar költők verseiből, gitárkísérettel, majd jó hangulatú, svédasztalos fogadással zárult a rendezvény.

Wanek Ferenc

EMT TÁJÉKOZTATÓ

Szerkesztik:	Horváth Erika, Pap Tünde Pap Zsuzsa, Prokop Zoltán
Cím:	Kolozsvár, 1989. december 21. sugárút (Magyar u.) 116. sz.
Postacím:	400750 Cluj, O.P. 1, C.P. 140.
Tel./fax:	0264-590825; 0264-594042; 0744-783237
E-mail:	emt@emt.ro
Honlap:	http://www.emt.ro

Exp.

EMT
RO – 400750 Cluj
O.P. 1, C.P. 140